

Jona

~ jezni prerok ~

1. Ti drugi!

Jona in njegova sestra se ob delu pogovarjata o njihovih sovražnikih Asircih. Bog spregovori Jonu in ga pošlje oznanjevat v Ninive, glavno mesto Asirije.

SAMARIJSKA VAS NOČE SPREJETI JEZUSA

Ko so se dopolnjevali dnevi, da bi bil vzet v nebesa, se je tudi sam trdno odločil iti v Jeruzalem. Pred seboj je poslal svoje glasnike, ki so spotoma prišli v neko samarijsko vas, da bi vse pripravili zanj; vendar ga tam niso sprejeli, ker je bil namenjen v Jeruzalem. Ko sta to videla učenca Jakob in Janez, sta rekla: »Gospod, ali hočeš, da rečeva, naj pade ogenj z neba in jih pokonča?« Jezus se je obrnil k njima in ju pogrjal. Nato so odpotovali v drugo vas. Lk 9,51-56

NE SODITE SVOJIH BRATOV

Slabotnega v veri sprejemajte medse, ne da bi presojali njegove pomisleke. Nekdo je prepričan, da sme jesti vse; drugi, ki je slaboten, pa je samo sočivje. Kdor je, naj ne zaničuje tistega, ki ne je; kdor pa ne je, naj ne sodi tistega, ki je, saj ga je Bog sprejel. Kdo si ti, da sodiš tujega služabnika? Naj stoji ali pade, to je stvar njegovega gospodarja. Vendar pa bo stal, saj je Gospod dovolj močan, da ga postavi. Nekdo razločuje med dnevom in dnevom, drugemu pa so vsi dnevi enaki; vsak naj doseže polno prepričanje v svojem umu. Kdor upošteva dneve, naj jih upošteva za Gospoda. Pa tudi kdor je, je za Gospoda, saj je zato hvaležen Bogu. Tudi kdor ne je, se zdrži jedi za Gospoda in je prav tako hvaležen Bogu. Kajti nobeden med nami ne živi zase in nobeden ne umira zase. Če namreč živimo, živimo za Gospoda; in če umiramo, umiramo za Gospoda. Naj torej živimo ali umiramo, smo Gospodovi. Kajti Kristus je umrl in oživel prav zato, da bi gospodoval mrtvim in živim. In ti, zakaj sodiš svojega brata? Ali pa ti, zakaj zaničuješ svojega brata? Saj bomo vendar vsi stopili pred Božji sodni stol. Kajti pisano je: Kakor jaz živim, pravi Gospod, se bo pred mano upognilo vsako koleno in vsak jezik bo slavil Boga. Potemtakem bo vsak izmed nas dajal Bogu račun o sebi. Rim 14,1-12

~ * ~ * ~

Jona živi zelo povprečno življenje. Zaverovan je v svojo domovino in njeno izročilo. Prepričan je, da so Judje več kot drugi, saj so izvoljen narod, božje ljudstvo. Zavest o izbranosti mu omogoča povzdigovanje nad druge. Njegova osebna odgovornost se skriva za narodovo veličino, osebna vera za vero množice, ponižnosti pa tako ali tako nikjer ni.

V to prepričanje stopa tako Jona kot tudi mi že zelo zgodaj. Vsi moramo namreč graditi svojo zavest. Na čem jo gradimo? Na tem, kar je dobro? Logično, ali pa še bolje rečeno, na tem, kar je najboljše. Tako se začne že z rojstvom. Moja mama je najboljša. Nedvomno, saj brez nje ne bi preživel/a. Pri nas so stvari boljše kot drugje. Zakaj tako delamo? Ker se zdi, da le tako lahko preživimo. Pa je to res dobro? Pritrdilen odgovor se zdi logičen. Seveda, kar je naše, je najboljše. Tako se izoblikujejo osebni in družinski miti. Zdi se neizpodbitni, zlepa jih ne postavljamo pod vprašaj.

To kar se dogaja doma, se nadaljuje v domačem kraju. Domačini so vedno boljši od tujcev, saj je vse zgrajeno na njih. Preteklost, sedanjost in prihodnost. To kar smo, mora biti v nečem boljše od drugih. V tem načinu izoblikovanja lastne vrednosti in identitete pogosto izgubimo kritičnost in svobodo.

Tako kot Jonova identiteta je tudi tvoja v veliki meri nastala v logiki tradicije, ki sloni na osebnih mitih, na lokal patriotizmu in narodni zavesti. Iz takšne zavesti raste nestrpnost, nezdrava tekmovalnost in ne nazadnje iz nje vzniknejo tudi vojne.

Jezus prinaša drugačno zavest. Temelj lastne vrednosti ni družina! Sam zatrjuje: Kdo so moja mati, kdo so moji bratje? Moj brat in sestra in mati je tisti, ki izpolni voljo nebeškega očeta.

Vladarji narodov nad vami gospodujejo in med seboj tekmujejo, med vami pa naj ne bo tako. Kdor je prvi, naj bo vaš služabnik. Tudi On sam je vsem služabnik. V njem smo med seboj bratje in sestre. Iz te zavesti raste drugačna samozavest in drugačen pogled na druge.

Manj ko je zdrave zavesti o tem, kdo smo, da je naša vrednost pravzaprav v stvarniku, bolj se ukvarjamo z drugimi. Vedno jih popravljamo in spreminjamo. Vedno je z njimi marsikaj narobe. O vsakem imamo svoje mnenje, merilo pa smo mi sami. Ker ne smemo biti slabši, je logično, da vidimo kup napak. Lahko pa si pomagamo tudi z idealizacijo in vse okrog sebe idealiziramo. Vsi so tako popolni, da jih lahko le občudujemo. Če je tako, nam spet ni potrebno narediti ničesar. Lahko se počutimo mirne v svojih zgrešenih predstavah.

Razmisli:

1. Kdo ti gre še posebej na živce? Poskušaj globlje razumeti zakaj? Od kod ta odpor?
2. Poskušaj sprejeti te druge? Kako bi to storil, ne da bi idealiziral ali se slepil?
3. Kako pa sprejemaš samega sebe? Si lahko miren sam s seboj? Kaj te grize, kaj te vznemirja?
4. Postavi se pred Boga in skušaj začutiti, da On nima težav v sprejemanju tebe. On se te veseli!

2. Tvoje izbire!

Jona noče iti v Ninive in se kljub božjemu namigu odloči za Taršiš. V pristanišču ga Bog tudi po ljudeh spomni na Ninive, a on vztraja pri svojem.

PETER PROTESTIRA

Od takrat je Jezus začel svojim učencem kazati, da bo moral iti v Jeruzalem in veliko pretrpeti od starešin, vélikih duhovnikov in pismoukov, da bo moral biti umorjen in biti tretji dan obujen. Peter pa ga je vzel k sebi in ga začel grajati: »Bog ne daj, Gospod! To se ti nikakor ne sme zgoditi!« On pa se je obrnil in rekel Petru: »Poberi se! Za menoj, satan! V spotiko si mi, ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak kar je človeško.« Tedaj je Jezus rekel svojim učencem: »Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj. Kdor namreč hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel. Kajti kaj koristi človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa zapravi? Ali kaj bo dal človek v zameno za svoje življenje? Sin človekov bo namreč prišel v veličastvu svojega Očeta s svojimi angeli in takrat bo vsakemu povrnil po njegovem delu. Resnično, povem vam: Nekateri od tukaj stoječih res ne bodo okusili smrti, dokler ne bodo videli Sina človekovega prihajati v njegovem kraljestvu.« Mt 16,21-27

Ne vem, če obstaja kakšna uganka, zakaj raje v Taršiš in zakaj ne v Ninive. Prvi odgovor je gotovo lagodje. Čemu napor, če gre po lažji poti. Taršiš pomeni lažjo pot. Široka in položna je pot v pogubo, pravi Jezus, in mnogo jih je, ki hodijo po njej. Ozka in strma pot vodi v življenje in malo jih je, ki se odločijo zanjo.

Apostol Peter je zelo preprost otrok te družbe. Učitelj ne sme trpeti, to je vendarle za koga drugega. Najprej se mu upira sama misel na trpljenje, potem pa je tu še drugo vprašanje: Pomembnost in uspešnost. Pomembnim ljudem, kot se zdi Jezus, vendarle ne pritiče trpljenje. Pomembni in uspešni se morajo izogibati neprijetnim situacijam, še bolj pa porazom. Pomembnost in uspešnost gresta z roko v roki. Če kaj veljaš, si ne boš mazal rok z nepomembneži, ne boš se utrujal s prepričevanjem tretjerazrednih ljudi. Skratka, pomembnim pripadajo pomembna mesta in pomembne naloge.

Kdo bi se rad utrujal? Torej, izbira je jasna, gremo v Taršiš! Kdo bi ne bil rad pomemben? Kdo ne bi rad požel aplavzov zaradi pomembnih nalog, ki so dobro opravljene? Torej v Nini-

vah med nepomembnim in manjvrednim ljudstvom ni kaj iskati! Umazal si boš roke, izgubil še tistih nekaj možnosti, da te pohvalijo in da stopiš korak naprej.

Razmisli:

1. Kdo bi ne odpotoval raje v Taršiš? Zakaj v Ninive? Skušnjava je huda. Poskušaj globlje razumeti Jezusove besede: *»Poberi se! Za menoj, satan! V spotiko si mi, ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak kar je človeško.«* Tedaj je Jezus rekel svojim učencem: *»Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj. Kdor namreč hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel. Kajti kaj koristi človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa zapravi? Ali kaj bo dal človek v zameno za svoje življenje?*
2. Kaj v tvojem življenju predstavlja Taršiš in kaj so Ninive zate?
3. Kaj te vleče na eno stran in kaj ti daje možnost stopiti na drugo stran?
4. Prosi Gospoda, naj ti da razumeti besede, ki jih je namenil Petru.

3. Pokopan!

Jona v trebuhu velike ribe razmišlja, moli in Bogu obljubi, da bo šel v Ninive, če bo rešen. Riba ga prinese na obalo Niniv.

PETER POTREBUJE PREMISLEK

Tedaj jim je Jezus rekel: »Vi vsi se boste to noč pohujšali nad menoj, kajti pisano je: Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede. Ko pa bom obujen, pojdem pred vami v Galilejo.« Peter mu je odgovoril: »Če se bodo vsi pohujšali nad teboj, se jaz ne bom nikdar pohujšal.« Jezus mu je rekel: »Resnično, povem ti: To noč, preden bo petelin zapel, me boš trikrat zatajil.« Peter mu je dejal: »Tudi če bi bilo treba umreti s teboj, te nikakor ne bom zatajil.« Tako so rekli tudi vsi drugi učenci. . . .

. . . Peter pa je sedel zunaj na dvorišču. Neka dekla je stopila k njemu in rekla: »Tudi ti si bil z Jezusom Galilejcem.« On pa je vpričo vseh tajil: »Ne vem, kaj praviš.« Ko je šel v vežo, ga je na pragu zagledala druga in rekla tistim, ki so bili tam: »Ta je bil z Jezusom Nazarečanom.« Spet je tajil, in sicer s prisego: »Ne poznam tega človeka!« Kmalu nato so tisti, ki so stali tam, stopili k Petru in mu rekli: »Zares, tudi ti si izmed njih, saj te tudi tvoja govorica izdaja.« Tedaj se je začel zaklinjati in prisegati: »Ne poznam tega človeka!« In takoj je petelin zapel. Peter se je spomnil Jezusove besede, ki mu jo je rekel: »Preden bo petelin zapel, me boš trikrat zatajil.« In šel je ven in se bridko zjokal.

Mt 26,31-35;69-75

Zaletavi Jona potrebuje premislek. Bog poskrbi zanj! Bog vedno poskrbi! Vprašanje je le ali ga hočemo vzeti resno ali hočemo verjeti, da nam hoče dobro. Jona je kljub svoji trmi očitno v ribi premislil. Bog ima prav, ugotavlja. No, na to je pomislil že na ladji, ko je nastal vihar. Bog ima prav, pa naj stane kolikor hoče. Moral bi oditi v Ninive. V ribi razmišlja in spoznava svojo zablodo. Prvo, kar mora priznati, je, Bog je gospodar življenja in smrti, on sam je le služabnik. To spoznanje ni zanemarljivo. Bog je Gospod!

Ko ugotovi, da je Bog gospodar vsega, lahko zaupa, da mu hoče dobro. Čeprav ne razume vsega, je po premisleku pripravljen iti v Ninive. Tam se premislek nadaljuje pod kloščevcem. Nazadnje mora spoznati, da je vso pot prehodil zaradi sebe. Še več, vse poti so namenjene njegovi rasti, ker ga Gospod ljubi.

Peter je Jonu podoben še posebej v trmi. Pogosto je bil prvi v priznavanju vsega lepega. Za Jezusom je v besedah pripravljen iti celo v smrt, ampak ko začne boleti, pozabi na Gospoda. Pozna le svojo bolečino. Za velikimi besedami se pogosto skriva nerealen pogled na življenje in odnose. Le tam, kjer ima trpljenje pravo mesto imajo besede težo. Sicer vse drži le pod enim, a žal prepogostim pogojem, če ne bo bolelo.

Peter je zorel v mnogih svojih zaletavih izjavah. Različne izkušnje so ga počasi izučile. Apostol Tomaž se je skrival vse do vstajenja, Peter je, bi lahko rekli, svojo zadnjo nepremišljeno besedo izrekel pred trpljenjem. A oba tako Peter kot Tomaž sta tvegala. Hotela sta nekaj več, zato je njuno razmišljanje obrodilo sad. Čeprav zaletava, sta vendarle razmišljala. Spoznala sta svojo majhnost, krhkost in minljivost. Apostol Pavel svojo preobrazbo izrazi takole: Ne živim več jaz, ampak v meni živi Kristus.

Razmisli:

1. Predstavljaš si, da sedi v trebuhu ribe na dnu morja. Ne veš, ali se bo vse skupaj končalo na dnu, ali prideš še kdaj na površje. Mogoče se bo potrebno posloviti od vsega, kar imaš. Poizkusi se poslavlja in od sebe v mislih odlagaj:

- premoženje,
- delo in dejavnosti,
- sposobnosti,
- najbližje,

Ko ostaneš prav sam, na nek način neuporaben odloži še:

- dobro ime – nikomur nisi pomemben,
- odloži svojo obleko,

Kakršen si prišel na svet, pristopi k Gospodu.

Pred njim si, kaj mu boš povedal. Kdo si?

4. Poslan!

Jona v Ninivah oznanja, da bo mesto pokončano, če se ne spreobrnejo. Ninivljani se začnejo postiti in spremenijo svoje življenje. Ker so se Ninivljani spreobrnil, jih Bog ne pokonča. Jona to jezi. Bog ga pouči, da so Ninivljani dragoceni. Pot, ki jo je prehodil, pa je bila namenjena predvsem njemu. On sam je bil namreč potreben spreobrnjenja.

GOSPOD PETRU ODKRIVA POSLANSTVO

Ko je Jezus prišel v pokrajino Cezareje Filipove, je spraševal svoje učence: »Kaj pravijo ljudje, kdo je Sin človekov?« Rekli so: »Eni, da je Janez Krstnik, drugi, da Elija, spet drugi, da Jeremija ali eden izmed prerokov.« Dejal jim je: »Kaj pa vi pravite, kdo sem?« Simon Peter je odgovoril; rekel mu je: »Ti si Mesija, Sin živega Boga.« Jezus pa mu je dejal: »Blagor ti, Simon, Jonov sin, kajti tega ti nista razodela meso in kri, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Jaz pa ti povem: »Ti si Peter in na tej skali bom sezidal svojo Cerkev in vrata podzemlja je ne bodo premagala. Dal ti bom ključne nebeškega kraljestva; in kar koli boš zavezal na zemlji, bo zavezano v nebesih; in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano v nebesih.« Tedaj je učencem naročil, naj nikomur ne povejo, da je on Mesija. Mt 16, 13-20

Jona prehodil dolgo pot, da vsaj malo spozna sebe. Ves čas je v konfliktu z Bogom. Ne more razumeti njegove logike. Pravzaprav ga ta niti ne zanima. Ve, kaj si želi in pri tem vztraja. Ali je to zanj resnično dobro, se ne sprašuje. Ta vprašanja mu zastavlja Bog, a to ga le vznemirja in jezi. Ko se mora v ribi ustaviti, mora priznati, da se Bog ne moti. Ko mu pridiganje uspe, ponovno pozabi na Boga. Ko pozabi naj, ga še toliko bolj jezijo Ninivljani. Jona, Ninivljani, Bog je trikotnik, v katerem Jona spoznava sebe in svoje poslanstvo. Kadar odrine enega od teh treh, se izgubi in preplavita ga prezir in sovraštvo, prevzameta ga dolgočasje in slaba volja.

Tudi Peter spoznava sebe v podobnem trikotniku: On sam, ljudje okrog njega, Gospod. Kadar se jezi na enega ali drugega izgublja izpred oči sebe in svoje poslanstvo. Ko po božji milosti spozna, da je Jezus božji Sin in Mesija, mu Gospod razodene, kakšno je njegovo poslanstvo.

To kar smo, smo zaradi Očeta, ki nas je poklical v življenje. V odnosu z njim in ob ljudeh, ki so nam postavljeni na pot, se nam razkriva naše poslanstvo. To kar smo, smo z nekim globokim namenom. Jona je bili Jud, da bi vero prinesel Ninivljanom, Peter je bil ribič, da ga je od mrež Gospod poklical v Cerkev, kjer naj lovi ljudi. Apostol Pavel je spoznal: Gorje mi, če Kristusa ne bi oznanjal!

Razmisli:

1. H komu si poslan in kaj mu prinašaš?
2. Vsi ti ljudje okrog tebe, vse ti je na pot postavil Bog. Pomisli, zakaj? Kaj ti želi sporočiti, k čemu te želi spreobrniti?
3. Na koncu premisli, kdo pravzaprav si?
 - jezni prerok, ki bi se lahko veselil svojega poslanstva?
 - pogumni Peter, ki spozna svoje mesto na čelu Cerkve, ki zanjo in za Kristusa da glavo?
 - zdolgočasena množica, ki hoče kruha in iger?

